

TARKASTUSRAPORTTI

 Sastamala, Kaukola, arkeologinen kohde

---

*Kartoittamaton röykkiö. Kuvattu koillisesta.
Vadim Adel 26.5.2016*

Käynnin päivämäärä 26.05.2016

Kävijän nimi Vadim Adel

Käynnin tyyppi tarkastus

Muistioteksti

Maastokatselmus liittyi maanomistajan suunnitelmiin rakentaa tieyhteys tilalle 790-472-1-179 Hartolankoskentieltä. Noin 70 x 50 m laaja tila sijaitsee kokonaisuudessaan laajan Kaukolan rautakautisen röykkiökalmiston alueella (mj.tunnus 912010016). Tilalla on tieoikeus (leveys 6 m), joka kohdistuu naapurikiinteistön 790-472-1-155 luoteisreunaan. Suunnitelman mukaan tie kulkisi em. tilan NW-reunaa pitkin ja jatkuisi sen pohjoiskulmasta koilliseen tontin 790-472-1-179 luoteisrajaa pitkin. Tien koillispäähän, tilan pohjoiskulmaan, tulisi auton kääntöalue sekä grilli- ja savustuspaikka; tulevaisuudessa alueelle mahdollisesti rakennettaisiin pieni varastovaja. Maanomistaja oli katselmuksessa mukana.

Maastokatselmuksen perusteella tuleva tie kulkisi hyvin lähellä röykkiötä nro 63 tai jopa ulottuisi sen reunaan. V. 1982 koekaivauksissa (A. Vikkula) ko. röykkiöstä ja tilan 1:179 maaperästä ei kuitenkaan löydetty selkeitä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Röykkiön alkuperän ja tarkan laajuuden selvittäminen vaatii uusia koekaivauksia sekä tarkempaa näkyvien rakenteiden kartoitusta, mikäli röykkiö tulkitaan kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Lisäksi todettiin, että alueella on kartoittamattomia kiven- ja maansekaisia röykkiöitä: yksi sellainen sijaitsee röykkiöiden 63 ja 152 välissä, heti suunnitellun tien SE-puolella. Röykkiö on soikeahko, hieman kaareva, n. 4 x 3 m laaja ja 0,5-0,7 m korkea, osittain puu-/risukan peitossa. Sen keskellä kasvaa kataja (sijainti: 21,0 m rajapyykistä nro 33 lounaaseen, 10,2 m sähkölinjasta (kolmesta hirrestä rakennetun sähkötolpan keskeltä) SE. Röykkiön NE-reunalta, paljaana olleen ruskean multakerroksen pinnasta poimittiin palanutta savea (KM 41121), palaneen kiven paloja (ei talteen) sekä pieni, ohut rautapellin pala (moderni). Muodon perusteella kyseessä voi olla muu kuin hautaröykkiö, esim. raivausröykkiö. Lisäksi todettiin, että röykkiön 152 sijainti v. 2000 kartoitusraportissa on epätarkka.

Suunnitelman toteuttamisen mahdollisuuksien arviointi edellyttää siis arkeologisen koekaivauksen suorittamista suunnitellulla tie- ja toimintaalueella sekä lähimpien röykkiöiden tarkempaa kartoittamista. Tilan 790-472-1-155 alueella tutkimustarve koskee 20 m osuutta (tilan NE-kulmassa), jota ei ole tutkittu v. 2007 koekaivauksissa.

Suunniteltua tielinjaa. Lounaasta.

Vadim Adel 26.5.2016

Arkeologiset kohteet

Tarkastukseen liittyvät arkeologiset kohteet on listattu seuraavalta sivulta alkaen

KAUKOLA

Nimi	Kaukola
Kunta	Sastamala
Vanha kunta	Vammala
Kylä	Kaukola Tyrväänkylä

Kaupunginosa

Muinaisjäännöstunnus 912010016

Inventointinumero

Muinaisjäännöstyyppi hautapaikat

Tyypin tarkenne hautaröykkiöt
röykkiöt

Laji kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus rautakautinen

Selkeä ajoitus

Lukumäärä 388

Peruskarttanumero 212104

Peruskartan nimi KIIKKA

Koordinaatit:

X1-koordinaatti	6802746	X2-koordinaatti		X-keskipiste
Y1-koordinaatti	2438814	Y2-koordinaatti		Y-keskipiste
Z1-koordinaatti	60	Z2-koordinaatti	65	Z-keskipiste
P1-koordinaatti	6805984	P2-koordinaatti	6807477	P-keskipiste
I1-koordinaatti	277447	I2-koordinaatti	278695	I-keskipiste

Koordinaattiselite**Lyhyt kuvaus****Tutkimukset**

Useita aikaisempia tutkimuksia 1900-luvulla

Kartoitus Virva Lompola 2000

Kartoitus Hanna-Maria Pellinen 2002

Kartoitus Vadim Adel 2004

Koekaivaus V. Adel 2007

Pelastuskaivaus V. Adel 2007

Valvonta V. Adel 2007

Valvonta A. Teinonen 2008

Koekaivaus U. Moilanen 2015

Tarkastus V. Adel 2016

Koekaivaus Jan-Erik Nyman 2016

Kohteen kuvaus

Kohde sijaitsee Liekoveden SW-rannalla, Kokemäenjoen Hartolankosken molemmin puolin. Röykkiöt ovat joko jokeen tai Liekoveteen viettävillä rannoilla. Joen pohjoispuolella, Kaukolan kylässä röykkiöitä on 800 m:n pituisella ja 400 m:n levyisellä alueella, Kaukolan vanhasta koulusta Hartolankoskelle. Joen eteläpuolella, Tyrväänkylässä röykkiöitä on 600 m:n pituisella ja 650 m:n levyisellä matkalla, Hiidenmäeltä Pukin talon takaisille rinteille. Röykkiöt sijaitsevat ryhmittäin. Mainittujen kylien vanhat talot sijaitsevat röykkiöiden keskellä.

Röykkiötä on kaikkiaan lähes 400. Ne muodostavat Kokemäenjoen vesistöalueen laajimman rautakautisen kalmiston. Vanhimmat tutkitut röykkiöt ajoittuvat nuoremmalle roomalaisajalle ja nuorimmat löydöt ovat 1000-luvulta. Liekosaaren tutkitut röykkiöt ovat kansainvaellusaikaa. Tutkittuja röykkiöitä on yli viisikymmentä. Hautaröykkiöt on rakennettu maasta ja kivistä tai lähes yksinomaan kivistä.

Hautaröykkiöistä vain osa voidaan ajoittaa löytöjen perusteella. Kaukolassa vanhin hauta on ns. kuningatarhauta nuoremmalta roomalaisajalta. Röykkiöstä on viisi solkea, kaksi kaularengasta, spiraalisormus, veitsi, luukampa ja tuluskivi. Nuorimmat haudat ovat viikinki- ja ristiretkiajan hautoja. Haudat muodostavat Myllyvainion, Juvelan, Ala-Knaapin ja Kaukolan vanhan koulun ryhmittymät, jotka merkinnevät neljää samaniakaista taloa. Tyrväänkylän vanhimmat haudat ovat nuoremmalta roomalaisajalta. Kansainvaellusaikaan ajoittuvia hautoja on Hiidenmäen alueelta ja merovingiajan hautauksia Hiidenmäestä ja voimalaitoksen alueen röykkiöistä. Hautaröykkiöiden ryhmittymien perusteella Tyrväänkylässä olisi ollut rautakaudella kolme-neljä taloa.

Röykkiökalmisto löydettiin 1900-luvun alkupuolella. Sen jälkeen on paikalla suoritettu tutkimuksia useana vuonna, erityisesti vuosina 1946-1948 voimalaitoksen alueella. Viimeisimmät tutkimukset ovat liittyneet vesihuoltoverkon rakentamiseen sekä pieniin yksityisiin maankäyttöhankkeisiin. Vuonna 2007 muinaisjäännösalueen Tyrväänkylän puoleisella osalla (kosken E-puoli) ja v. 2015 Kaukolan kylän puolella tehtiin laajalla alueella vesihuoltolinjojen johdosta koekaivaus- ym. tutkimuksia.

KYY 212 : 1 Kartoittamaton röykkiö. Kuvattu koillisesta. Vadim Adel 26.05.2015

KYY 212 : 2 Kartoittamaton röykkiö. Kuvattu pohjoisesta. Vadim Adel 26.05.2015

KYY 212 : 5 Suunniteltua tielinjaa röykkiön 63 kohdalla. Lounaasta. Vadim Adel 26.05.2015

KYY 212 : 6 Röykkiö 63. Kuvattu lännestä. Vadim Adel 26.05.2015

KYY 212 : 8 Röykkiö 58:n ja uuden röykkiön välistä aluetta. Vadim Adel 26.05.2015

*KYY 212 : 12 Muinaisjäännösluettua tilan 790-472-1-179 pohjoiskulmassa Vadim Adel
26.05.2015*

KYY 212 : 18 Røykkiö 63:n NW-reunaa. Lounaasta Vadim Adel 26.05.2015

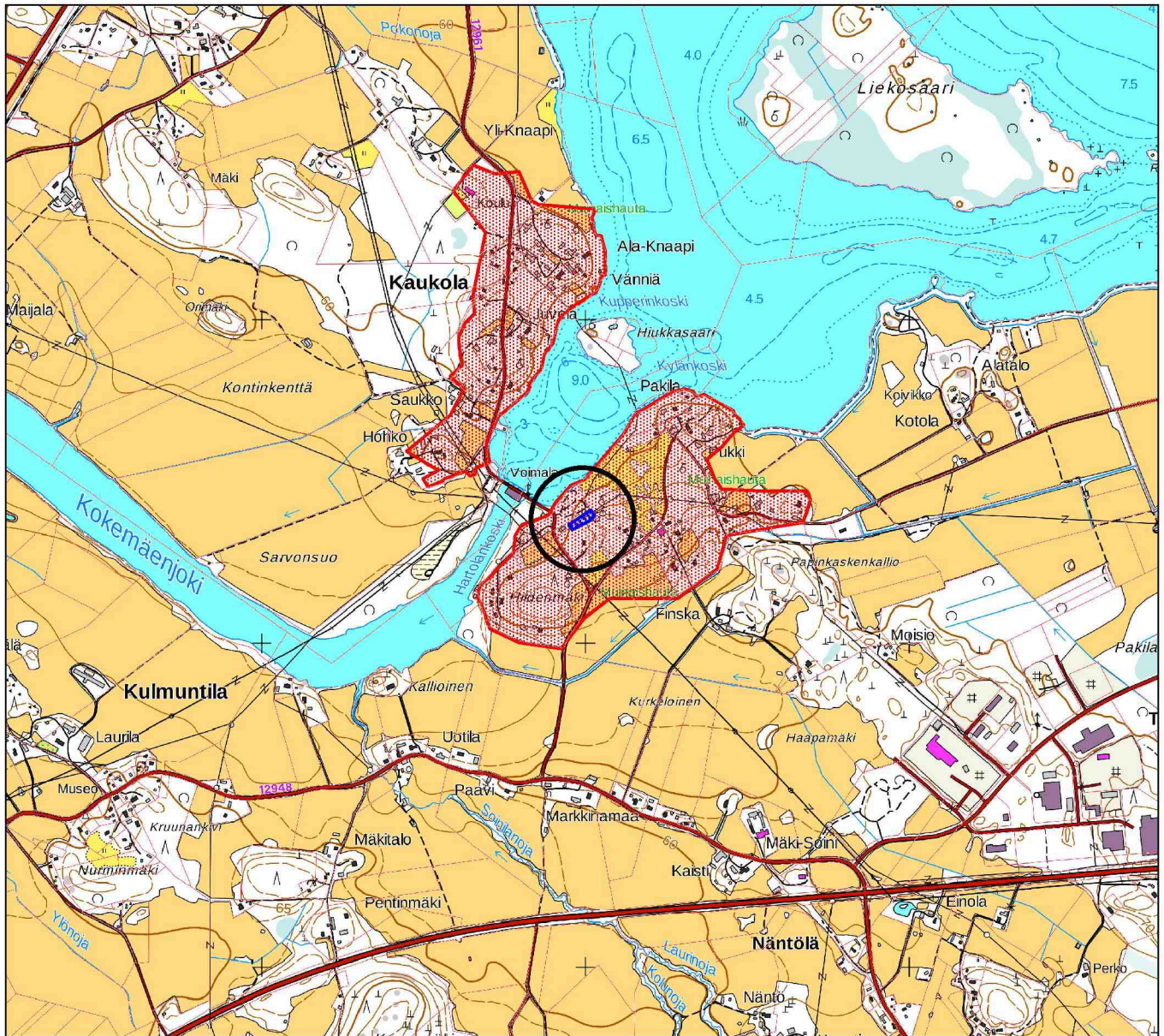
KYY 212 : 19 Suunniteltua tielinjaa røykkiö 63:n kohdalla. Koillisesta Vadim Adel 26.05.2015

Sastamala Kaukola (912010016)
Mairenlaakson tila 1:179
Tarkastus 26.5.2016/ Vadim Adel

Peruskarttaote 1:20 000
Piirt. V. Adel

Pohjakartta (c) MML

200 m

Kaukolan muinaisjäännösalue

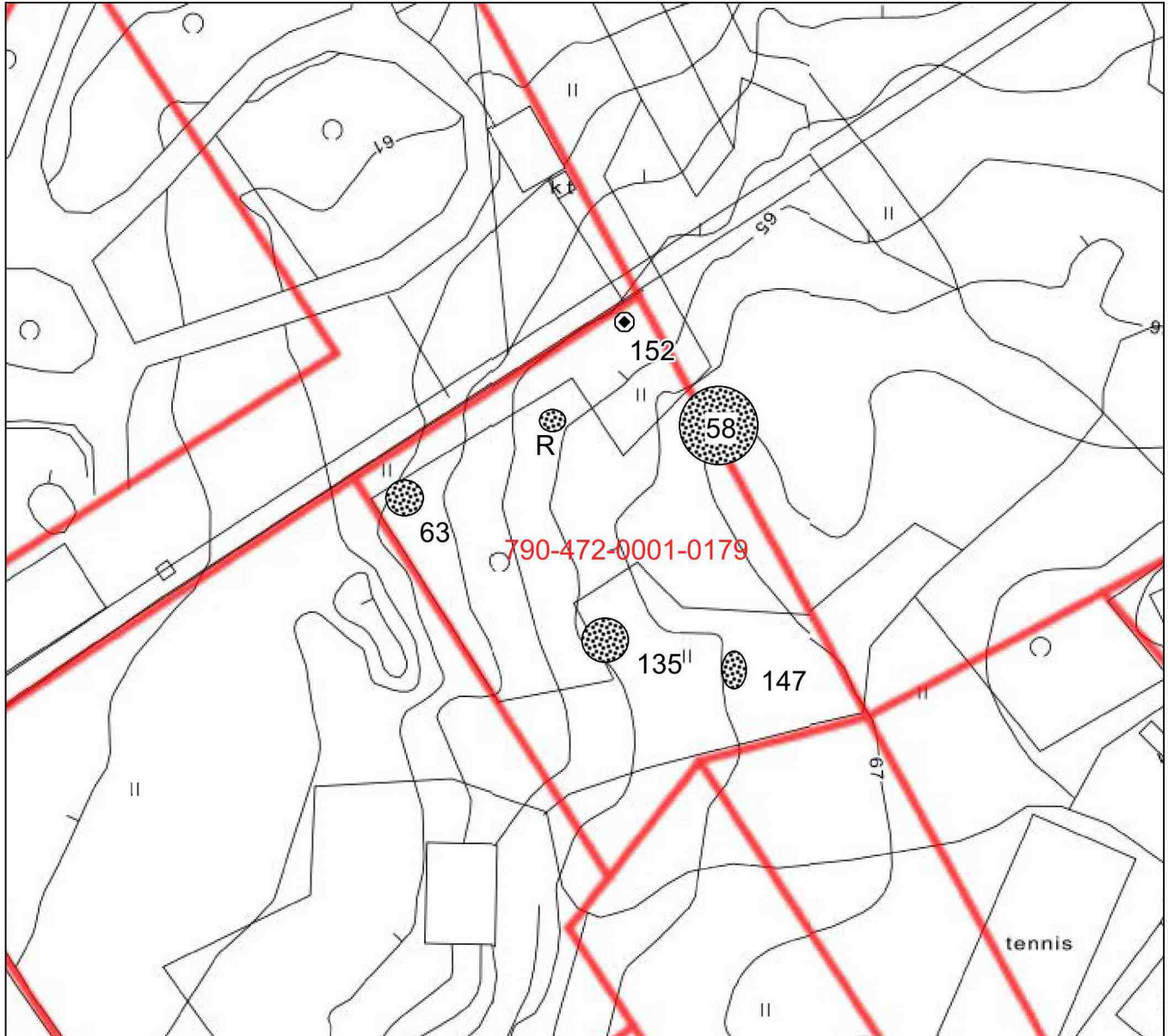
tarkastuskohde

Sastamala Kaukola (912010016)
Mairenlaakson tila 1:179
Tarkastus 26.5.2016/ Vadim Adel

Yleiskartta 1:1000
Piirt. V. Adel

Pohjakartta ja kiinteistörajat: Kiinteistötietojärjestelmä, MML

10 m

- rökkiö (58, 63, 135, 147 - Lompolon (2000) mukaan;
R = ennestään kartoittamaton kiven- ja maansekainen rökkiö)
- rökkiö 152:n likimääräinen sijainti (poikkeaa v. 2000 kartan merkinnästä)